

Sagsnr.
2020 - 4888

Doknr.
247027

Dato
17-06-2020

Afslutning af valgbehandlingen og optælling af stemmer på afstemningsstedet Christiansø ved folketingsvalget den 5. juni 2019

I forbindelse med folketingsvalget den 5. juni 2019 blev det daværende Økonomi- og Indenrigsministerium på valgdagen via medierne opmærksom på, at man på Christiansø havde talt stemmerne op, inden valgbehandlingen var afsluttet kl. 20. Ifølge det oplyste havde alle stemmeberettigede stemt eller aktivt fravalgt at stemme, og derfor valgte man at tælle stemmer op inden kl. 20.

Bornholms Regionskommune oplyste telefonisk til ministeriet, at man fra afstemningsstedet havde kontaktet de to vælgere, der ikke havde stemt, og forvisset sig om, at de ikke kunne eller ønskede at stemme. Kommunen oplyste, at stemmerne fra Christiansø var optalt, men først blev indberettet senere.

Hændelsen giver Social- og Indenrigsministeriet anledning til at fremkomme med følgende bemærkninger:

1. Retsgrundlaget

Det følger af folketingsvalglovens § 46, stk. 1, 1. pkt., at afstemninger, der falder på arbejdsdage (dvs. mandag til fredag), begynder kl. 8 (dog kl. 9 på visse småøer) og fortsætter til kl. 20, og så længe der endnu derefter indfinder sig vælgere for at stemme. Afstemningen slutes, når ingen vælger tilkendegiver at ville stemme, selv om de opfordres til det, jf. lovens § 46, stk. 1, 3. pkt. Ingen vælger må derfor nægtes adgang til at stemme – heller ikke efter kl. 20 – hvis vælgeren er mødt op for at stemme, inden afstemningen rent faktisk er afsluttet. Det gælder også, hvis vælgeren er mødt op for at stemme efter kl. 20, men inden afstemningen rent faktisk er afsluttet. Umiddelbart efter, at afstemningen er afsluttet kl. 20, tæller valgstyrrerne og de tilforordnede vælgere stemmerne op på afstemningsstedet, jf. lovens § 68, stk. 1, 1. pkt. Stemmeoptællingen er offentlig, jf. bestemmelsens 2. pkt. Når stemmeoptællingen er afsluttet, indføres resultatet i afstemningsbogen, og resultatet meddeles de tilstedeværende. Resultatet skal straks meddeles til formanden for valgbestyrelsen, jf. lovens § 70.

2. Afslutning af valgbehandlingen

Det er Social- og Indenrigsministeriets opfattelse, at folketingsvalgloven ikke rummer mulighed for, at man på et afstemningssted formelt kan afslutte valgbehandlingen før kl. 20. Dette er bl.a. under hensyn til vælgerens mulighed for at anfægte en afgivet brevstemme, f.eks. hvis en vælger ved en fejl er blevet registreret på valglisten som

havende brevstemt. Således forudsætter lovens § 67, at brevstemmen for en vælger, der er registreret som havende brevstemt, skal tages frem for at kontrollere, om vælgeren skal afvises, hvis vælgeren møder frem for at stemme på valgdagen. Der henvises herom til Social- og Indenrigsministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg, pkt. 8.7.3 (s. 113 i den trykvenlige udgave af vejledningen).

Det er Social- og Indenrigsministeriets vurdering, at der kan siges at gælde helt særlige forhold for et afstemningssted som Christiansø i forhold til antal vælgere og afstemningsområdets geografi. Det er på den baggrund ministeriets opfattelse, at afstemningsstedet Christiansø inden for rammerne af folketingsvalglovens regler kan "lukkes" midlertidigt, når alle vælgere har stemt.

Baggrunden herfor er, at afstemningsstedet Christiansø har meget få stemmeberettigede vælgere. Ved folketingsvalget den 5. juni 2019 havde Christiansø således 60 stemmeberettigede vælgere. Hertil kommer, at Christiansø har en geografisk størrelse, der gør, at det må formodes, at et tilstrækkeligt antal valgstyrelse og tilforordnede vælgere kan komme hurtigt frem til afstemningsstedet, såfremt en vælger møder op på afstemningsstedet for at ville afgive sin stemme.

Det er dog en forudsætning for, at afstemningsstedet Christiansø kan "lukkes" midlertidigt, når alle vælgere er registreret som havende stemt, at en vælger, der møder frem på afstemningsstedet for at afgive stemme, telefonisk kan kontakte en valgstyrelse med henblik på, at det nødvendige antal valgstyrelse og tilforordnede vælgere møder frem på afstemningsstedet. Dette skal sikre, at ingen vælgere nægtes adgang til at afgive stemme for det tilfælde, at en vælger f.eks. ved en fejl er registreret som havende brevstemt.

Social- og Indenrigsministeriet bemærker, at det ikke er i overensstemmelse med valglovgivningen, at en valgstyrelse ringer til eller på anden måde uopfordret kontakter de vælgere, der endnu ikke har stemt. Vælgeren kan føle et vist pres for at afstå fra at stemme, hvis vælgerens stemme er den eneste, der "mangler", og der fortsat er mange timer til kl. 20.

Det er desuden Social- og Indenrigsministeriets opfattelse, at en vælger som udgangspunkt ikke uigenkaldeligt kan give afkald på at afgive sin stemme, inden afstemningen er afsluttet kl. 20. Hvis vælgeren ombestemmer sig og møder frem på afstemningsstedet f.eks. kl. 19.30, kan valgstyrelserne således ikke nægte vælgeren at stemme, uanset at vælgeren tidligere har oplyst ikke at ville stemme.

3. Optælling af stemmer

Det er Social- og Indenrigsministeriets opfattelse, at optælling af stemmer under ingen omstændigheder må ske, før valgbehandlingen er afsluttet kl. 20. Dette skyldes for det første, at stemmeoptælling er offentlig. Hvis stemmeoptællingen finder sted på et tilfældigt tidspunkt i løbet af valgdagen, bliver offentlighedens ret til at overvære stemmeoptællingen illusorisk. For det andet indebærer en tidligere stemmeoptælling end i resten af landet en risiko for holdningspåvirkning af vælgere, der endnu ikke har stemt.

4. Afsluttende bemærkninger

Såfremt nærværende brev giver anledning til spørgsmål, kan undertegnede kontaktes på telefonnummer 25 16 12 06 eller på e-mail: valg@sim.dk.

Dette brev offentliggøres på Social- og Indenrigsministeriets valghjemmeside valg.sim.dk og sendes til orientering til de seks andre kommuner, der aktuelt har afstemningssteder med mindre end 100 vælgere.

Med venlig hilsen

Christine Boeskov

Valgkonsulent